

Чурапчыга күн тахсар!

САНА ОЛОХ

Чурапчыга күн тахсар!

ХАБЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫҢ 15 КҮНҮТЭН ТАХСАР

2008 сыл
Алтынны
30
КҮНЭ
ЧЭППИЭР
№148
(9899)

АЛТА ОРДЕННААХ АЛБАН ААТТААХ КОМСОМОЛ

1928 СЫЛ

1931 СЫЛ

1948 СЫЛ

1945 СЫЛ

1956 СЫЛ

1968 СЫЛ

ЭБЭРДЭЛИИБИТ!

Комсомол ветераннарын, эдэр саастарын комсомолу кытта сибээстэбит урукку калуона ыччаттары алта орденнаах Ленинскэй комсомол 90 сыллаах үбүлүөйүнэн ийигирик-истинник эбэрдалиибит!

Эйиги комсомол тула түмсэн эрчимнэх эдэр саастыкын айналысатын, үгүс калуона ыччаты айар-тутар үлэр көрүлээбиккитин умнубагыт, үрдүктүк сыаналыбыт, улууспуг экономикатын бөгөрлүүтэ күүрээниэх үлэриг ийин дирик махталыктын тиздэбит.

Бүгүнтү орто калуона дьон комсомол сахыт кымыгыттан уот ылан дойдуга улахан уларыһы-тэлэрийин сыллартар устан, умулан хаалбакка, инникигэ эрэллэрин ыһыктыбакка сана үйэ олохун аяллар-туталлар, улууспуг, республикабыт кэлэр кэскилин түстүүлэр. Билэтин ыччат тэрийэр, түмөр, тирээтэр тэрилтэ суох хаалыктын өйдөөн-санаан, ыччаты кытта биригэ буолан, баай уопуккутун үлэстэ, түмүкүлээххитин көрдөрө туруоххут дьон эрэнэбит.

Баарабыт үлэстигэр сиппийилэри, туйгун доруобуйаны уонна тус олоххуттар дьолу-саргыны!

Эдэр саас албан ааттаах бырааһынньыгынан!

"Чурапчы улууһа (оройуона)" МТ Улуустаагы Сэбиэти, муниципальнай тэрилтин дааһалтата.

х х х

Партия Чурапчытаагы райкомун бюротун уонна улуус бары коммунисттарын ааттарыттан Эйиги барытын, ордук ага калуона дьону, орто саастаахтары уонна билигин ыччаттары олох оскуолатынан аатырбыт Албан ааттаах комсомол 90 сыллаах үбүлүөйүнэн эбэрдалиибит!

ВИЛенин комсомолу Албан ааттаах суолу ааспыт кини алта орденна туохулуур. Оройуон комсомолскай тэрилтэтин биографията—бу бийиги оройуонмут үүнэн-сайдан ийигин хаамыһа, хаһаайыстыбаннай, социальнай уонна культурнай өттүнэн уларыһыларбыт историята, бу оройуонна тахсыбыт туох баар кэрэ, сана сиппийилэр быстыспат сордолоро.

Комсомолскай тэрилтэбит историята—бийиги орунуумут араас калуона ыччаттарын, Советскай былааһы олохтоһунна, гражданскай сэрингэ актыыбынай кыттыылара, бастагы колхозтары тэрийи, культурнай революцияны ыһыт, Ага дойдуну көмүскүүр Улуу сэрингэ хорсундук охсуһуу, тыһыга геройдуу үлээһин, сэрин кэнниттэн норуот хаһаайыстыбатын чөлүтөр түһэри, уонунан пятилеткаларга уостары билбэт үрдүк күүрээниэх ударнай үлэ.

Комсомол—бу уураабат эрчимнэх эдэр саас, хаһан да умнулубат, ахтылланнаах кэрэ кэрдиис кэм. Комсомол 90 сыллаах историята баай не хойонноох, олгон кини албахха үөрэнэр. Ону умнумуохха, көтүөһөтөн көрдүнэргэ биэрэн ийиэххэ.

Баарабыт туйгун доруобуйаны, тус олоххуттар дьолу-саргыны, иннигит өттүгэр улахан сиппийилэри!

С. НИКИТИН.

Партия Чурапчытаагы райкомун бюротун бастагы секретара.

КОМСОМОЛ ТУҢУНАН САНААЛАР

Комсомол туһунан билигин дьон туох дин санаар эбиттэй? Сурууарбытын хаартыскабытын туһутунан Чурапчыбыт суолун устун хаамыбыт. Ойон комсомол туһунан санаалары истэтиэххэ:

Савина Тамара (Мындадаайы), Кузюни Архин:

— Комсомол, пионер билигин баара эбитэ буоллар үчүтэй баары буолуо этэ. Бары бииргэ туһуспутунан сылдьар этибит. Бийиги калуона бары пионерга, комсомолга киирбиппит. Наһаа бөһүөлүккү, сэрэхтик олохтубуппуг.

Потанова Наталья:

— Комсомолга билигин да улахан уларыһы суох буолуо этэ. Ол ыһан баран билигин ыччатын олох атын.

Иванов Пашок, үгүс калаас үөрэнөөчүтэ:

— Пионер, комсомол туһунан билигин. Культурга кэсипилэр этэ. Ону өйдөөбөтүм.

Ефремов Афанасий, Лавров Иосиф:

— Комсомол баара үчүтэй бөрү буолуо этэ.

Николаева Наталья Петровна:

— Билигин уонна урукку ыччаты тэҥнээн көрдөххө олох атыттар. Билигин кини барыта бэйэтин эра туһутар олоһор, олтон урут бары биир санаанан сиппийилэр сырыттахыт дин. Комсомол, пионер баарын сирбэһин. Мин бэйэм 1987 с. Ньурбага, онтон 1988 с. Чурапчыга кэлэн комсомол секретарынан үлээбиппим. Оччолорто ыччат наһаа дэхтэх, бэрээдэктээх баары этэ.

2 АЛТЫННЫ 30 КҮНЭ, 2008 СЫЛ, ЧЭППИЭР.

КОМСОМОЛ – УБАРААБАТ

(Чурапчы комсомолун)

Бу камта нуутча уонна атыт бэлтэ...

гориятыттан)

30-с сүлгээх комсомолчтартан наука, литература, искусство уонча спорка ситиһилэр баар буолан иһилгэрэ. Г. П. Башарин, Г. Г. Макаров, Е. И. Коркина, Г. И. Макаров—Дьуон Дьаһылы, А. С. Бродников, Н. Д. Тусбулаахап, Г. И. Билипин, В. С. Соловьев—Болот, Востур, В. А. Саввин, П. М. Решетников, Т. П. Местников, М. А. Решетников, П. П. Романов, И. Попов—Тогт Уйбаан, М. П. Догдонов, М. А. Захаров, П. П. Посельский, Г. Г. Слегин, А. И. Соколов, о. д. а. үүнэн тахсыбылгара. Кинилэр Чурапчы комсомолун күөн туттуууларэ этилэр.

Ая дайду сэринтин сылларытар Чурагчы комсомолцтара геройдуу охсуспуттара, хорсундук үдэлээбиттэрэ. Сэрин буоларын кытары комсомолцтар К. И. Ефимов, И. В. Максимов, М. Дьыконов, Д. Ф. Кривошапкин, Г. Д. Красильников, о. д. а. фронтта баа өттүлэрин барарга көрдөспүттэрэ. Кинилэри атыарылга көкү табыарыстар, ол иһинэр комсомол бастагы секретара В. И. Ермолаев уоттаах-төлөнөнөх алтыс тылы эппүттэрэ.

Апта бойбуой орденнаах С. Д. Флегонтов, икки бойбуой, "Октябрьскай революция" орденнаах старшай лейтенант Р. Х. Кривошипкин, пехотинец старшай сержант, Кыһыл Сулус орденнаах И. Н. Сивцев, о. д. а. Берлинга тийин сэриин түмүктөспүттөрү. Ааттырбыт артиллерист Г. Д. Протодьяконов II танканы үлтүрүткөн калып Советскай Союз Геройа урдук ааты ылыгыга. Үс бойбуой орденнаах снайпер Г. К. Федоров 106, Кыһыл Сулус орденнаах снайпер А. Г. Новгородов хас да уонунан фашиһы кылдыбыстара. Уоттаах сэрин хонуутугар сылдыбыт оставкада олорор полковник П. Д. Ефремов, капитан К. Д. Потапов, байыаннай врач капитан Д. Т. Брыскаев, танкист старшай лейтенант П. Е. Стиридонов, икки атага суох буолан кэлбит, "Саха Маресьева" ааттырбыт Саха АССР, РСФСР оскуолаларын үтүөлүкх учуутала С. К. Макаров, үс бойбуой орденнаах, пехотинец Саха Республикатын нуруотун хабаайыстыбатын үтүөлүкх үлөһүтэ Т. С. Ноговицын, сахалартан бастаачы летчица В. К. Захарова, о. д. а. хорсундук сэриилэспүттөрү Бүтүн биһигини кытары биргэ Чурагчыбытыгар бар сэри, тыыл, үлэ, көһөрүлүү ветераннарыгар махтал тылларын аныабын.

Сэрийн савина оонцгоосгох сир саастаах ол ыччат-тар 1950-с сальларга кууруоннэх улэнэн, илнэх ринэн, ырынанан-тойбутунан олоду кытти тонго хардыл-дасыггтара. Оино этэ дин ыччат, комсомол тья сирг-гэр тья хаһаайыстыбатын өрө көтөрүүгэ тахсар ыгырыгыта, дойду үрдүнэн комсомольскай этэрээт-гэр кырыс сиргэ барыышара, сана прхмышленнай ку-ораттары тутууга, сир баайын арыыйдыга кыттыалара. Дойду үрдүнэн комсомольскай эшелоннар төһөлөх үрдүк өрөгөйдөөһүнүнэн суббулуггтарай?! Ким баарбаатарай ол улалэргэ быһагы кытгай боё-тин кылаатын кыллэрээнэн. Ол курдук, бийиги оройу-оомутутар комсомол райкомун путевокатынан үтүс ыччат тья сиргэр улалын тахсыгыта. Комсомол об-комун хас дараы ыччата алмаастаах Мирнэйгэ пу-тевкаламмыта. Бары тустаах сирдэригэр тийбизнэр үлэһэ актыыбынайдык кыттыбыггтара, комсомол ал-бан астын түһэн бизирбэтхтэрэ. Чурагчы оройуонут-тан райкомол чилинэ, Одь улдууннаады сельсовет ис-полкомуга секретарынан улаллар Варя Григорьева

Варвара Афанасьевна алмаас промышленно-понытар 12 сыл устата үлүлээн баран төрөөбүт Чурапчыгытар кэлбитэ уонна Одьулуун нэһилиэгин Сэбиэтин исполкомун секретарынан бочуоттаах сыны-аланна тахсар дьэри үлэлээбитэ Оройуон спортивнай хаммаһыта Саха АССР веруоттарын II уонна IV спартакиадаларыгар тиксэ мэтэстэлэри, III-V спартакиадаларга 2-с бөлөххө оройуоннарга бастагы мэтэстэлэри ылаттаан Саха АССР Министрлэрин Сэбиэтин өбдөбүтүнүк кубогунан ыгараадалааммыта. Бу ситиһинилэр кэли "Манчаары ооньууларыгар" туоһуламмыйтара. Онтон тыа сириг, "Спортивные игры народов РС(Я)" ооньууларга иккис күөһүгэ сылдьары ситтһэр. Ити сыллара физкультура уонна спорт үлэтин быһаччы тэрийэччилэр спортсмен, Саха АССР культуратын үтүөлээх үлэһитэ комсомолец А.К.Софронов буолбута. Кини спортовот председателинэн аһааат хас да кэлхэк, оскуола аайы физкультура маастары сүһүөх тэригталарын тэрийбитэ, кинилэр юнир өрүттээх үлэлэри тэрийинилэригэр ирдэбиллэ туруорбута. Саха АССР, РСФСР, ССРС үтүөлээх тренера, "Бочуот знага" уордун кавалера Д.П.Коркин көнүл тустууга бастагынан тренердөөбүтэ. Бастагы көлүмэ тустууктартан Олимпийскай чемпионнары илээн таһааран Чурапчыбытын аан дөйүтэ аатырдыбыта. Бүтүн биһиги П.П.Исидорову, Р.Дмитриеву, А.Иванову уода бөрөстөрүбүтүнэн сөдүмэр ситиһини Чурапчыга аралдьыт уолагарбытынан уонна кырдьагарбытынан сирдээхтик кини туттабыт.

Үнээр эмилдэгт кургуузмээх үлэ дэсгүй нэмэгдэн саралаан оройуон комсомольской тэрилтэтгэр барыта 39 бастын ыччат үлэмзбигтэ. Ол курдук: Н.В.Дьячковская, И.И.Парфенов, Т.А.Борисов, Д.Т.Карсанаев, Е.М.Филиппов, В.И.Ермолаев, Г.Д.Ефимов, Е.В.Кириллин, Э.И.Монастырев, Ф.И.Иванов, Л.Д.Баранкова, П.И.Уаров, А.С.Шиншин ууда, умнуулдубат суолу-ийн хаалларан үлэмзбигтэра "БАМ-ы тут, онгор дигэн партия ыччаты ыгырда.." дигэн ырыа тышлара 1970 сыллара үгүс ыччат сүрэгүн күүрдүбүтэ. Манна дарыны билиги оройуонмут комсомолеттара, Сылааг наһыллээн уолдтара, бастын ыччаттарбыл Алексей Аянгитов, Николай Яковлев бүтүн Советской Союз бары мунугуттан араас омул комсомолеттарын кылары, бизиргэ таһаарыылаахтык тимир ыдыгы уурсубуттара. Былатан дийдуларыгар үлэмз-хамсы, айа-тута сылдыаллар Кынылэргэ комсомол саастарын күүрүмнээх күннэрин үгүсөн бэлэтин "БАМ-ы тутуу ийи" мэтээллэргэ түһүлүрү.

70-с, 80-с, 90-с сыялардаах комсомолеттар маннайгы сүһүх уюна сыахтаары комсомольскай комитеттар, бюролар былааннаах үлэлэрин кытта дүүрэллэи тутан, общественнай үлэр ахтыбынайдык кытталлара. Полискуруһуоктар, спортивнай секциялар үлэлчиллэрэ. Комсомол үбүлүйдэрин жүрсө бөчөккө сурутуу, сэригэ өлүттүргэ анаан мемориальнай дуоскалары, пааматынныкыстары оноруу, кэлүөнэлэр жүрсүһүүлэрин тарыйып, сыахтаары тарылталар эми ардыларыгар произволственной, агит-маастабай, ис-сохойнай, ыччат комсомольскай коллектив үлэлэригэр куоталаһыа кыттыллар. Кварталынан түмүк тахсара, кыйыһылаахтарга көһө сылдар ыһмепел туттарыллара. Сыл түмүгүнэн "Бастыг ыһыһыксыт", Бастыг ыһырой көрөөчү, "Бастыг тракторист", Бастыг суоллар", "Бастыг очут" аата ыһтыриллара. Манайтаһынан "Ленинскэй зачеттар" улахан төрөһиннэхтин ыһтыллара. Хас бириднэ комсомолет олоххо, үлэр кыттыһтын, кыйы болһөһүн тургутан көрүү буюу

Од каменитан 40-и сэт устат номсоголсонд, партинай ухаж хаһааньстайбһинд, бидьбарданд, салайар дуоһунастарга үлэксотом. Онон улэһинг буолу үүнүүбөр комсомол сыһата интигистэр үүрүмтэтэр мунура суох махтаньбын. Бастаан үлэри тардыбыт парти райкомун бастакы секретарьтар, наставниктар И.И.Листинкова, М.Е.Перелюгина, Е.М.Мисарова, ДРСУ-га секретарьлар көмүрбөр ага табыарыстарбар Т.Г.Тоскингга, Д.Ф.Дычковскайга, Е.И.Литвиншвакка, солбулар секретарьдарбар Г.А.Пестерева, Е.С.Никитинага, совхозка секретарьлар көмүр, комсомол райкомун секретарьдарыгар П.И.Уаровка, А.С.Шинтшова, нэастар интарааттарыгар, совхоз парткомутар А.М.Кришнаматтга, директор В.Х.Жебсанига, солбулар редактордарбар Е.В.Пудова, М.В.Дычковскайга ухаж сөһөтөөгү сыһааары комсомольский тарытхалар секретарьдарыгар биһиргэ үлэксөн аастыт көмүрбөрү үүтүлүдүк санаан, бу үүмүтүт комсомол 90 сыллаах үбүтүкүтүт ахтан-санаан аһар, махтанар булгурулдуу маһым дин саныбын.

Цуцур бары иттайтарын, алактаагытарын, уруксуу кансапаларыны, алыскайыны кансапаларын 90 сыллаах үбүлүсүмүккө ээрдэнигин! Барарабын түргүл доруусунайы, түр алактагылар доруу-сарыныны, иккеси өтүтүрүк үрдүк кыайымылары!

С. НИКИТИН,
РФ Коммунистической партиясын
Чурапчытааны райкомун бастагы секретары,
улус дьаалтааһын ийинин улэ харьытааһын
кылдыарыааи специалиһа.

